

עת"א 21936/03/17 - משה הראל הרשטיק נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 21936-03-17 הרשטיק(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח' תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט ארז יקואל
עותר	משה הראל הרשטיק (אסיר)
נגד	
משיב	שירות בתי הסוהר

פסק דין

העותר, אסיר פלילי, הגיש עתירה זו כנגד החלטת המשיב שלא לאפשר לו לעשות שימוש במערכת תקשורת טלפונית זולה יותר מזו הקיימת ושלא לאפשר לו פתיחת מספרי טלפון בקידומת 1800 למספר בודד, שייבדק מראש ויאושר. כן עוסקת עתירה זו בהחלטת המשיב שלא לאפשר לאסירים לרכוש מעל שני כרטיסי חיוג בעת כניסה לביקור.

רקע

1. העותר נדון לעונש מאסר בן 30 שנים, בגין עבירת רצח. העותר החל לרצות את מאסרו ביום 11.5.1996 והוא צפוי לסיים את מאסרו המלא ביום 10.5.2026.
2. בשל מצבו הרפואי, שוהה העותר באגף הפרדה ובבידוד.

תמצית טענות הצדדים

3. העותר טוען כי עלויות השימוש במערכת הטלפון שעומדת לרשות האסירים הן גבוהות ביותר, כדי פגיעה בלתי מידתית בזכויותיו. העותר הדגיש כי דמי החיוב הם 13.99 אגורות לכל דקת שיחה ולנוכח מגבלת סכום הרכישות הכולל בקנטינה, העומד על 1,600 ₪ - הוא נאלץ לבחור בין רכישת אוכל לבין דקות שיחה עם יקיריו ובני משפחתו. העותר הוסיף והדגיש, כי הוא שוהה בבידוד בשל מצבו הרפואי ולכן האמצעי היחיד העומד לרשותו, לשם שמירה על שפיותו, הוא הקשר הטלפוני עם בני משפחתו. כמו כן, לנוכח שהייתו בבידוד והצורך המשמעותי שבשמירה על קשר עם בני משפחתו, מציין העותר כי הוא נקלע להוצאות גבוהות יותר בשל השימוש בטלפון. העותר הוסיף והטעים, כי מבירור שערך עם חברות תקשורת אחרות, נמצא כי קיימות אפשרויות חלופיות זולות יותר, כ "בזק" ו "הוט", בעוד שאין כל מניעה בטחונית להתקשרות עמן. העותר הוסיף וטען, כי חברת "שחף" המספקת את המערכת הקיימת כיום אצל המשיב, מאפשרת להגדיר מספר חיוג חנם (1800) למספר אחד עבור אסיר ספציפי ואין כל מניעה בטחונית, או מעשית מפני התרת אמצעי זה לשימוש האסירים. כן סבור העותר, כי יש להגדיל את מכסת הכרטיסים הניתנת לרכישה בעת ביקור, משניים, לכדי

ארבעה.

4. המשיב, מנגד, טוען כי יש לדחות העתירה. לשיטתו, אפשרויות התקשורת הטלפונית העומדות לרשות האסירים הוסדרו במסגרת פקודת הנציבות 04.36.00 - "קשר טלפוני של אסירים" (להלן: "הפקודה"), הקובעת כי התקשורת הטלפונית מהווה הטבה ובלבד שתחסם האפשרות לשיחות נכנסות ולשירותים נלווים. המשיב הבהיר, כי מערך הטלפונים מבוסס על "מערכת שחף" - מערכת טלפוניה המופעלת באמצעות חברת "בינת", לאחר שזכתה במכרז פומבי והחליפה את מערכת הטלפוניה הקודמת שהותקנה ותוחזקה על ידי חברת "בזק". צוין, בהקשר זה, כי מבירור שנערך מול ראש תחום ההתקשורת במשיב, עולה כי תעריפי השיחות הנוכחיים זולים משמעותית מאלו שהוצעו על ידי חברת "בזק". עוד הובהר, כי תכליתה של מערכת זו למנוע אפשרות לביצוע עבירות פליליות מתוך כתלי בית הסוהר ולאפשר ניהול מוסדר של מערך הטלפונים, אשר יבטיח את שמירת הסדר, המשמעת ובטחון הציבור. המשיב הוסיף והפנה להתייחסות חטיבת המודיעין, ממנה עולה כי אסירים מנצלים את מערכת הטלפוניה לביצוע עבירות פליליות מבין כתלי בית המאסר ולשם כך נועדה מערכת "שחף", שבאמצעותה ניתן להגביל דרכי תקשורת שבהן ניתן לעשות שימוש למטרות פליליות. אף בנוגע לעניינו של העותר, הטעים המשיב כי קיים מידע מהשנה האחרונה, המצביע על מעורבות שלילית מצדו באמצעות שימוש בטלפון ולכן אין להתיר לו להשתמש בקידומת 1800.

אשר לכמות כרטיסי החיוג הניתנים לרכישה בעת ביקור, טען המשיב כי בהתאם להוראת סעיף 10(ג) לפקודה, אסיר רשאי לקבל עד שני כרטיסי חיוג במהלך כל ביקור, בעוד שהעותר זכאי לשני ביקורים בחודש ולכן אין כל מניעה שיקבל ארבעה כרטיסים בחודש (שניים בכל אחד משני הביקורים). המשיב סבור כי בנסיבות הקיימות, זכויותיו של העותר אינן נפגעות יתר על המידה וכי אין בטענותיו כדי להצביע על חוסר סבירות בהתנהלותו, המצדיק התערבות שיפוטית.

דין והכרעה

5. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ולאחר ששקלתי את מכלול השיקולים הנדרשים לעניין - נחה דעתי כי דין העתירה להידחות. שוכנעתי כי התנהלותו של המשיב סבירה, לא איתרתי בה פגיעה בלתי מידתית בזכויות העותר, או חריגה ממתחם הסבירות המנהלית ולא מצאתי לנכון להתערב בה.

6. תפקידו של בית המשפט הדין בעתירת אסיר אינו להחליף את שיקול דעתה של הרשות בשיקול דעתו. בית המשפט לא יתערב בהחלטות המשיב, אלא במקרים חריגים, בהם נחזה כי נפל פגם בשיקול הדעת המנהלי, כחוסר תום לב, שרירות, התעלמות משיקולים ראויים והתבססות על שיקולים בלתי רלוונטיים (ר' רע"ב 2416/05 פלוני ז"ל נ' שירות בתי הסוהר (16.8.2007); רע"ב 8326/16 וידובסקי נ' שירות בתי הסוהר (1.1.2017); רע"ב 509/15 נחושטן נ' שירות בתי הסוהר (12.4.2015)).

7. לנציב שירות בתי הסוהר הסמכות להסדיר בפקודת נציבות את סדרי המנהל, המשטר, המשמעת והפעולה התקינה של מוסדות המשיב, לרבות ביחס לקשר הטלפוני של אסירים (ר' סעיף 80א' לפקודת בתי הסוהר[נוסח חדש], התשל"ב-1971). במסגרת זו ניתנה הפקודה שבה נקבע, בין היתר, כי האפשרות להתקשר באמצעות טלפון ציבורי המותקן בבית הסוהר עם בני משפחה וגורמים אחרים היא טובת הנאה והיא כפופה לסייגים, כאישורי הרשויות וגורמי הבטחון.

אין חולק של ממש כי הקשר הטלפוני, שהוא חשוב לכל אדם, חשוב במיוחד לאסיר. הוא נעוץ בזכות לחופש הביטוי

המוקנית כל אדם ואף יש בו כדי לשרת את האינטרס החברתי שבשמירה על התא המשפחתי ובעידוד קשרים חברתיים. בנוסף, הקשר הטלפוני עשוי להחליש תופעות של תסכול ועוינות מצד האסירים, העלולות להוביל לפגיעה בסדר ובביטחון, בתוך בית הסוהר ומחוצה לו. כאשר מדובר באסיר המצוי בתנאי הפרדה, זוכה הקשר הטלפוני לחשיבות יתרה, לאור "הממדהייחודישלאסירההפרדה, שמשמעהניתוקמסיבימןהעולםהחיצוני" (ר' רע"ב 8020/09 **אבוטבול נ' שירות בתי הסוהר** (26.7.10)).

מנגד, יש להגביל את חופש הביטוי של האסיר על מנת לשמור על הסדר והביטחון. המגבלות המוטלות על השימוש בטלפון על-ידי אסירים, כמו כל החלטה מנהלית, חייבות לעמוד, בין היתר, במבחן הסבירות והמידתיות (ר' רע"ב 6561/97 **מדינת ישראל נ' מנדלסון ואח'** (22.12.98)).

8. ובהתאמת הדברים לעניינו של העותר; לא נמצאו בהתנהלות המשיב כלפי העותר חוסר תום לב, שרירות, התעלמות משיקולים ראויים והתבססות על שיקולים בלתי רלוונטיים. לא איתרתי חריגה ממתחם הסבירות המנהלי מצד גורמי המשיב, או פגיעה בלתי מידתית בזכויות העותר.

9. אשר לטענת העותר בדבר הוזלת תעריפי השימוש בטלפון, התרשמתי כי לא נסתרה עמדת המשיב לפיה מערכת "שחף" נבחרה במסגרת מכרז ציבורי כדין ולאחר שהציעה את המחיר הזול ביותר לדקת שיחה (ר' אף עת"א 2381-06-16 **אביטן נ' שירות בתי הסוהר** (13.10.16)). בנסיבות אלו, קיים קושי לקבל את עמדת העותר לפיה קיימת מערכת שביכולתה לספק שירות דומה בתעריפים נמוכים יותר ולא איתרתי הצדק להתערבות בהתנהלות המשיב בהקשר זה.

10. אין בידי לקבל את טענות העותר ביחס לכמות כרטיסי החיוב שניתן לרכוש במסגרת ביקור ובדבר הפגיעה בזכותו לרכוש דברי מאכל בקנטינה. יפים לענייננו הדברים שנקבעו ברע"ב 1662/98 **מדינת ישראל נ' שקולניק** (12.7.98), לאמור:

"הננו סבורים שמתן אפשרות לרכוש כרטיסי טלכרט בקנטינה עד לגובה הסכום המותר בהוצאה לאסיר באותו חודש, בצירוף האפשרות לקבל מבני המשפחה... עונה בצורה סבירה על צרכי שמירת הקשר של אסיר עם בני משפחתו ואחרים עמם ברצונו לשוחח טלפונית".

לא נסתרה עמדת המשיב שלפיה העותר זכאי לשני ביקורים חודשיים שבכל אחד מהם הוא רשאי לקבל עד שני כרטיסי חיוג, זאת בנוסף לזכותו לרכוש כרטיסי חיוג במסגרת הקנטינה. סבורני כי גם בהקשר זה, מדובר בהתנהלות סבירה ומידתית מצד המשיב, שאינה מגבשת עילה להתערבות שיפוטית (ר' רע"ב 13/6 **מוסלי נ' מדינת ישראל** (11.4.13)).

אוסף ואציון, בבחינת למעלה מן הצורך, כי בהיותו אסיר השוהה בבידוד במשך תקופה ארוכה, יכול וניתן להשוות את עניינו לעניינם של אסירים השוהים בתנאי הפרדת יחיד. בראי זה, יכול שהעותר זכאי לשוחח בטלפון למשך שעתיים ביממה, שאותן ניתן לחלק לשלוש פעימות שונות (ר' פקודת הנציבות 04.03.00 - "**החזקת אסירים בהפרדה**", עמ' 18 ס"ק 6; רע"ב 8020/09 הנ"ל). העותר לא טען מלפני כי הוא אינו זוכה למכסה יומית זו. כמו כן, לא התרשמתי כי עלותן המצטברת של שתי שעות שיחה יומיות בחודש, גורעת יתר על המידה מיכולתו של העורר לרכוש מוצרים אחרים בקנטינה. העותר ציין מלפני כי עלותה של שעת שיחה היא 10 ₪ (ר' פרו' הדיון מיום 19.7.17, עמ' 4 שו' 25-27). לפיכך, עלותן הכוללת של שתי שעות שיחה ביום, למשך 31 ימים, היא 620 ₪. זאת אף מבלי להתחשב בארבעת כרטיסי החיג שניתן לקבל באמצעות ביקורים. יוצא, אפוא, שאם נפחית מסכום

הרכישות המקסימלי בקנטינה (1,600 ₪), את העלות המקסימאלית של שיחות הטלפון (620 ₪), נמצא כי נותרת לעותר קיימת יתרה בלתי מבוטלת לרכישות בקנטינה.

11. אשר לטענת העותר לפיה יש להתיר לו את השימוש בקידומת 1800, ביקשתי את הצדדים לנסות ולבחון אפשרות לגבש הסכמות בהקשר זה, אך משלא צלח הדבר, אין לי אלא להכריע גם כאן על פי העובדות והדין. מקובלת עליי עמדת המשיב לפיה קיים יסוד סביר לחשש כי קידומת זו עלולה לשמש לביצוע מעשים פליליים. מכאן שאיסור זה, על הפגיעה שהוא מסב לזכויות האסירים, הוא סביר ויש בו כדי לאזן נכונה בין זכויות האסירים לבין האינטרס שבשמירה על שלום הציבור, בטחונו ובטחון בית המאסר (השווה: ע"א 2311/01 הרשטיק נ' שירות בתי הסוהר (23.10.02); ע"א 2013/01 שטוכין נ' שירות בתי הסוהר (20.4.05), כהפניית המשיב; עעא (ת"א) 1745/01 בן-איבגי נ' שירות בתי-הסוהר (14.11.01)). במיוחד כך, לנוכח המידע המודיעיני שהוצג לעיוני (ר' ידיעה מס' 2352493; וכן מענה לעתירה מאת חטיבת המודיעין, מיום 16.7.17).

12. בנסיבות אלו, ראיתי לנכון לקבל את עמדת המשיב, לפיה הוראות הפקודה, אכיפתן ומכלול התנהלותו ביחס לזכויות העותר, מבטאים איזון ראוי בין האינטרס של העותר לפגיעה מידתית בזכותו לקשר טלפוני ולחופש הביטוי, לבין חובתו של המשיב לדאוג לשלום הציבור, להתנהלות התקינה של מתקניו ולבטחונו. לא מצאתי שנפל פגם בשיקול דעתו המנהלי של המשיב, לא התרשמתי כי התנהלות המשיב חורגת ממתחם הסבירות, או כי זכויות העותר נפגעות במידה העולה על הנדרש ושאינה לתכלית ראויה.

לאור המקובץ - העתירה נדחית בזאת.

13. עם זאת, לנוכח חשיבותו של הקשר הטלפוני לציבור האסירים ובפרט לאסירים השוהים בבידוד מוחלט כעותר, על המשיב להוסיף ולתור אחר דרכים אפשריות להקלת השימוש בטלפון, להוזלתו ולשיפור השימוש שעושים בו האסירים. עמד על כך כב' השופט י' זמיר (כתוארו אז), כבר ברע"ב 6561/97 הנ"ל, לאמור:

"כך או כך, ראוי כי שב"ס ישוב וישקול את עמדתו בעניין זה מעת לעת, תוך שיתוף מומחים בתחום התקשורת, ומתוך מגמה להקל על האסירים את השימוש בטלפונים הציבוריים. אל יהיה הדבר קל בעינינו".

כמו כן, יפים לעניין זה הדברים שנקבעו ברע"ב 8020/09 הנ"ל, לאמור:

"...כאןבולטבמיוחדהממדשהייחודישלאסירהפרדה, שמשמעהניתוקמסיבימןהעולםהחיצוני. ניתוקכזהמצדיקלדעתנוהתייחסותנגמישהככלהניתןלאפשרויותהקשרעםהחוץ, כמובןבכפוףלהגבלותהנובעותמאילווציםמסוגיםשונים, כללייםואינדיבידואליים..."

14. סבורני, אפוא, כי לאור עניינו הפרטני של העותר, הנעוץ במצב בריאותו הייחודי, ראוי כי המשיב יוסיף ויבחן, מעת לעת, אפשרויות למתן הקלות בנושא.

לידיעת הצדדים.

ניתן היום, ט' כסלו תשע"ח, 27 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.

עמוד 4

